

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1516-421

Chișinău

«04» 08 2014

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.640 din 28 iulie 2014.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege – Ministerul Justiției.

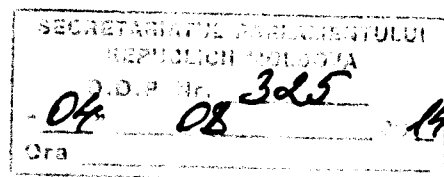
Anexă:

1. Hotărârea Guvernului nr.640 din 28 iulie 2014 – 2 ex.
2. Proiectul de lege nominalizat – 1 ex.
3. Nota informativă.
4. Avizul Centrului Național Anticorupție.

Secretar general al Guvernului

Victor BODIU

Ex. E.Grosu
250-274

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 640

din 28 IULIE 2014 B.

Chișinău

Privind aprobarea proiectului legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești

---

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești

Parlamentul adoptă prezenta lege ordinară.

Art. I. – Legea nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 57–58, art. 159) se modifică și se completează după cum urmează:

1. Titlul legii va avea următorul cuprins:

„Legea cu privire statutul, autorizarea și organizarea activității interpreților și traducătorilor din sectorul justiției”.

2. Articolul 1 va avea următorul cuprins:

„Articolul 1. Domeniul de reglementare

(1) Prezenta lege reglementează statutul, autorizarea și organizarea activității interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, de instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești (în continuare – organe).

(2) Traducerile și/sau interpretările pentru organele indicate la alin (1) pot fi efectuate doar de către interpreți și/sau traducători autorizați.

(3) Prin derogare de la alin.(2), în cazurile în care nu sînt interpreți și/sau traducători autorizați din/ în limbile pentru care se solicită traducerea și/sau interpretarea sau interpreții și/sau traducătorii autorizați nu pot fi antrenați pentru efectuarea traducerii și/sau interpretării, organele indicate la alin.(1) pot folosi alte persoane care cunosc limbile din/ în care se face traducerea și/sau interpretarea.”

3. La articolul 2, în ambele cazuri, după cuvîntul „persoană” se completează cu cuvîntul „fizică”.

4. Articolul 5:

alineatul (1):

după cuvintele „îl are persoana care” se completează cu cuvintele „deține autorizație eliberată în condițiile prezentei legi. Poate obține autorizația persoana care întrunește următoarele condiții:”;

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) posedă diplomă de licență sau masterat ori echivalentă din care rezultă specializarea în limba sau limbile străine pentru care solicită autorizarea sau posedă diplomă de licență sau masterat ori echivalentă în drept, din care rezultă predare în limba străină pentru care solicită autorizarea ;”;

litera e) se completează în final cu cuvîntul „nestinse”;

se completează cu o nouă literă, f), cu următorul cuprins:

„f) a susținut examenul de atestare.”;

la alineatul (2), cuvintele „(japoneză, chineză, turcă, arabă etc.)” se substituie cu cuvintele „conform listei aprobate de Guvern”.

5. Articolul 6:

la litera a), cuvintele „, în condițiile prezentei legi” se exclud;

litera (f) se exclude.

6. Articolul 7 alineatul (1):

litera a) va avea următorul cuprins:

„a) să efectueze traduceri și/sau interpretări la solicitarea organelor prevăzute la art. 1 alin.(1);

la litera b), după cuvîntul „veridice” se completează cu cuvintele „exacte, complete și adecvate conținutului”;

se completează cu o nouă literă, f¹), cu următorul cuprins:

„f¹) să țină evidența activității conform prevederilor art.17¹ alin. (2);”.

7. Se completează cu un nou articol, 7¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 7¹. Obligația de confidențialitate

(1) Traducătorul și interpretul este obligat să păstreze confidențialitatea informației de care a luat cunoștință în legătură cu exercitarea obligațiilor sale profesionale chiar și după încetarea activității acestuia.

(2) Interpretul și traducătorul nu este ținut să respecte obligația de confidențialitate și este obligat să sesizeze autoritățile competente, dacă informația de care a luat cunoștință în legătură cu exercitarea obligațiilor sale profesionale se referă la o infracțiune.”

8. Articolul 8 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 8. Răspunderea interpretului și traducătorului**

(1) Interpreții și traducătorii pot fi trași la răspundere penală, civilă și disciplinară, în condițiile legii, pentru încălcarea obligațiilor sale.

(2) Statul nu răspunde pentru prejudiciul cauzat de interpret și traducător.

(3) Traducătorii și interpreții răspund disciplinar pentru acțiunile/inacțiunile sale prin care se încalcă prevederile prezentei legi și prevederile altor acte normative care reglementează activitatea acestora.

(4) Comisia de atestare și disciplină examinează plîngerile referitoare la acțiunile/inacțiunile traducătorilor și interpreților, precum și informația cu privire la abaterile disciplinare comise de traducători și/sau interpreți în procesul exercitării atribuțiilor profesionale.

(5) Comisia de atestare și disciplină adoptă una din următoarele decizii:

a) privind constatarea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunii disciplinare;

b) privind lipsa încălcărilor în acțiunile traducătorului și/sau interpretului.

(6) Traducătorilor și/sau interpreților li se aplică următoarele sancțiuni disciplinare:

a) avertisment;

b) mustrare;

c) amendă în mărime de la 600 pînă la 3000 lei;

d) suspendarea autorizației pe o durată de pînă la 6 luni;

e) retragerea autorizației.

(7) La aplicarea sancțiunii disciplinare se ține cont de gravitatea abaterii, de circumstanțele în care a fost comisă, de activitatea și comportamentul traducătorului sau interpretului, inclusiv pe parcursul examinării abaterii disciplinare.

(8) Decizia Comisiei de atestare și disciplină privind aplicarea sancțiunii disciplinare poate fi contestată în instanța de contencios administrativ.

(9) Sancțiunea disciplinară se aplică în termen de cel mult 1 an de la comiterea încălcării. În termenul indicat nu se include durata procedurii civile, contravenționale sau penale și nici perioada aflării traducătorului sau interpretului în concediu medical sau în concediu de odihnă.

(10) Dacă în decursul unui an de la sancționare traducătorul și/sau interpretul nu comite o nouă încălcare, se consideră că traducătorul și/sau interpretul nu a fost supus sancțiunii disciplinare.”

9. Articolul 9 se abrogă.

10. Articolul 10 va avea următorul cuprins:

„Articolul 10. Organul de autorizare

(1) Eliberarea și retragerea autorizației pentru activitate, suspendarea și încetarea activității interpretului și/sau traducătorului, țin de competența Ministerului Justiției.

(2) Modul de eliberare, suspendare și retragere a autorizației interpretului și traducătorului, cerințele privind instruirea lor continuă sînt stabilite în regulamentul aprobat de Guvern.”

11. Se completează cu un nou articol, 10¹, cu următorul cuprins:

„Articolul 10¹. Comisia de atestare și disciplină

(1) Comisia de atestare și disciplină este un organ colegial fără personalitate juridică, instituit prin ordin al ministrului justiției.

(2) Comisia de atestare și disciplină este formată din 5 membri titulari după cum urmează:

a) un reprezentant desemnat de Ministerul Justiției, care este și președinte al Comisiei de atestare și disciplină;

b) doi lectori universitari, dintre care unul specializat în drept și unul specializat în filologie;

c) doi reprezentanți ai asociațiilor profesionale ale traducătorilor și interpreților care au un stagiu în profesie de cel puțin 3 ani și o reputație ireproșabilă.

(3) Membrii Comisiei de atestare și disciplină sînt desemnați pentru un mandat de 4 ani și nu pot activa în această calitate două mandate consecutiv.

(4) Activitatea secretariatului Comisiei de atestare și disciplină este asigurată de Ministerul Justiției.

(5) În limitele prevăzute de lege, Comisia de atestare și disciplină are următoarele atribuții:

a) examinează solicitările de înregistrare la examenul de atestare;

b) organizează examenul de atestare a candidaților înregistrați și propune ministrului justiției eliberarea autorizației pentru activitatea de interpret și/sau traducător;

c) examinează încălcările comise de interpreți și/sau traducători în exercitarea atribuțiilor și decide constatarea abaterilor disciplinare și aplicarea sancțiunii disciplinare;

d) decide asupra retragerii autorizației pentru activitatea de interpret și/sau traducător și propune ministrului justiției suspendarea și încetarea activității interpretului și/sau traducătorului.

(6) Regulamentul de activitate a Comisiei de atestare și disciplină și modalitatea de selectare a membrilor acesteia se aprobă de Guvern.”

12. Articolul 11 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 11.** Examenul de atestare

(1) Examenul de atestare se organizează de Ministerul Justiției anual. În cazul în care există un număr mare de solicitanți de a participa la examen, acesta poate fi organizat și mai des. Examinarea se efectuează de Comisia de atestare și disciplină, contra unei taxe de participare, în mărimea stabilită de Guvern.

(2) În cazul în care solicitantul nu a susținut examenul de atestare, el poate fi admis repetat la examen.

(3) Decizia asupra rezultatului examenului de atestare poate fi atacată, în termen de 30 de zile de la data la care rezultatele au fost făcute publice, în instanța de contencios administrativ în condițiile legii, în partea ce ține de procedura desfășurării examenului.

(4) Modul de organizare și de desfășurare a examenului, precum și modul de contestare a rezultatelor examenului se stabilesc prin regulamentul aprobat de Ministerul Justiției.”

13. La articolul 12 alineatul (2) litera e), după sintagma „Comisia de atestare” se completează cu cuvintele „și disciplină”.

14. Articolul 13:

la alineatul (2), cifra „60” se substituie cu cifra „30”;

se completează cu un nou alineat, (6), cu următorul cuprins:

„(6) Legitimația de interpret și/sau traducător se eliberează de către Ministerul Justiției. Modelul legitimației și modul de eliberare a acesteia sînt stabilite de Ministerul Justiției.”

15. Articolul 14 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 14.** Suspendarea activității interpretului și traducătorului

(1) Activitatea interpretului și/sau traducătorului autorizat se suspendă în următoarele cazuri:

a) deține în organele prevăzute la art.1 o funcție publică incompatibilă cu activitatea de interpret și traducător, cu excepțiile prevăzute de lege;

b) pe durata concediului de maternitate și/sau a concediului pentru îngrijirea copilului cu vîrsta de pînă la 6 ani;

c) pe durata incapacității temporare de muncă cu o durată mai mare de 4 luni consecutive, dar nu mai mult de 2 ani;

d) la cererea traducătorului și/sau interpretului, pe o perioadă ce nu depășește doi ani;

e) drept urmare a aplicării sancțiunii disciplinare prevăzute la art. 8¹ alin. (4) lit. d), la decizia Comisiei de atestare și disciplină.

(2) Despre situația de incompatibilitate prevăzută la alin.(1) lit. a), interpretul și/sau traducătorul vor înștiința Comisia de atestare și disciplină, în termen de 30 de zile de la apariția acesteia.

(3) În cazul în care condițiile ce au condus la suspendarea activității interpretului și/sau traducătorului dispar, aceștia își reiau activitatea.

(4) Suspendarea și reluarea activității traducătorului și/sau interpretului se dispune prin ordinul ministrului Justiției.”

16. Articolul 15 :

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Autorizația se retrage la decizia Comisiei de atestare și disciplină în cazul în care:

a) a fost eliberată în baza unor documente false ori a fost depistată neautenticitatea datelor din documentele prezentate;

b) în privința titularului ei a fost pronunțată o sentință definitivă și irevocabilă de condamnare pentru săvârșirea unei infracțiuni legate de activitatea de interpret și/sau traducător;

c) a fost aplicată sancțiunea disciplinară prevăzută la art. 8¹ alin. (4) lit. e);

d) titularul a refuzat, de două ori nejustificat, în termen de un an, de a presta serviciile solicitate;

e) a fost încălcată obligația de confidențialitate.”;

la alineatul (2), după sintagma „Comisia de atestare” se completează cu cuvintele „și disciplină”.

17. Articolul 16:

la alineatul (1), litera d) se exclude;

la alineatul (2), textul „care se aduce la cunoștința acestora sub semnătură” se substituie cu textul „conform deciziei Comisiei de atestare și disciplină, care se comunică interpretului sau traducătorului în scris, în termen de 10 zile, cu excepția cazului prevăzut la alin. (1) lit. e)”.

18. Articolul 17:

alineatul (3) se completează cu o nouă literă, j), cu următorul cuprins:

„j) date privind instruirea continuă.”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Extrasele actualizate din Registrul de stat al interpreților și traducătorilor autorizați se plasează periodic, dar nu mai rar de două ori pe an, pe pagina web a Ministerului Justiției.”

19. Denumirea capitolului V va avea următorul cuprins:

**„Capitolul V
ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII INTERPREȚILOR ȘI
TRADUCĂTORILOR”**

20. Se completează cu articolele 17¹, 17² și 17³ cu următorul cuprins:

„Articolul 17¹. Activitatea interpreților și traducătorilor

(1) Interpreții și/sau traducătorii exercită următoarele activități:

- a) întocmesc și certifică traducerile din limba străină pentru care este autorizat în limba de stat, precum și din limba de stat în limba străină ;
- b) întocmesc în limbă străină pentru care este autorizat copiile certificate ale actelor și documentelor;
- c) efectuează interpretarea din limba străină pentru care este autorizat în limba de stat, precum și din limba de stat în limbă străină;

(2) Interpreții și/sau traducătorii autorizați țin evidența activităților specificate la alin. (1) în formă de registru, în care se specifică următoarele informații:

- a) data recepționării solicitării și data livrării serviciilor, numele persoanei sau denumirea instituției solicitante;
- b) informații privind conținutul solicitării;
- c) specificarea tipului de activitate exercitată, cu indicarea limbii străine, a numărului de pagini și numărului de copii întocmite sau, după caz, a duratei interpretării;
- d) mărimea remunerării percepute;
- e) informații privind refuzul de a presta serviciile de interpret și/sau traducător, cu specificarea motivului unui astfel de refuz.

(3) Interpreții și traducătorii autorizați de Ministerul Justiției prestează servicii, în baza contractului de prestări servicii, pentru organele prevăzute la art.1 sau în baza contractului individual de muncă.

(4) Forma registrului de evidență a activității traducătorului și/sau interpretului se stabilește de Comisia de atestare și disciplină și se aprobă prin ordinul ministrului justiției.

(5) Controlul asupra activității traducătorilor și/sau interpreților autorizați, precum și asupra modului de ținere a evidenței activității este exercitat de Ministerul Justiției.

Articolul 17². Particularitățile certificării și înregistrării traducerilor

(1) Traducătorii autorizați certifică traducerile întocmite prin aplicarea semnăturii și a stampilei.

(2) Ștampilele traducătorului autorizat trebuie să conțină numele acestuia, limba sau limbile pentru care este autorizat, precum și seria și numărul autorizației (autorizațiilor) și data eliberării.

(3) Fiecare traducere certificată și o copie a acesteia trebuie să poarte numărul cu care a fost înregistrată în registrul de evidență a activității traducătorului autorizat care a întocmit traducerea respectivă.

Articolul 17³. Plata interpreților și traducătorilor

(1) Plata pentru serviciile prestate de interpreți și traducători organelor menționate la art. 1 va fi stabilită de Guvern.

(2) Plata pentru serviciile prestate de interpret și traducător se va stabili în funcție de volumul traducerii/interpretării, complexitatea acesteia, precum și limba din în care se traduce/interpretează.”

21. Articolele 18, 19, 20, 21 și 22 se exclud.

Art. II

(1) Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării, cu excepția art. 1 alin. (2) care intră în vigoare în termen de 1 an și 6 luni de la data publicării.

(2) Până la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul va elabora modul de calculare și mărimea plăților pentru serviciile prestate de interpreți și traducători autorizați și va aproba modelul contractului de prestare a serviciilor de către interpreții și traducătorii autorizați antrenați de organele de stat prevăzute la art.(1).

(3) Interpreții și traducătorii care activează în baza contractului individual de muncă în organele de stat la data intrării în vigoare a prezentei legi și întrunesc condițiile prevăzute de art. 5 alin (1) lit a), c), d) și e) timp de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi, pot solicita eliberarea autorizației fără susținerea examenului.

(4) Interpreții și traducătorii care nu au autorizații, dar care activează în baza contractului individual de muncă în organele de stat și nu au obținut autorizația timp de un an de la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi eliberați din funcții.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești

Temeiul inițierii procesului de elaborare, autorul proiectului

Proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 264-XVI din 11 decembrie 2008 privind autorizarea și plata interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești (în continuare – Legea 264 din 2008) a fost elaborat de Ministerul Justiției, în scopul consolidării capacităților instituționale și asigurării dezvoltării profesionale a traducătorilor și interpreților, în conformitate cu Strategia de reformare a sectorului justiției, adoptată prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011, dezvoltată ulterior în Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012.

În scopul examinării situației actuale de activitate a traducătorilor și interpreților autorizați în Republica Moldova, precum și funcționalitatea și eficiența acestei activități, în baza Hotărârii Guvernului nr. 498 din 06 iulie 2012, s-a decis includerea Legii 264 din 2008 în lista actelor normative care urmau să fie supuse monitorizării. În urma derulării acestui proces a fost elaborat un raport de monitorizare, care identifica principalele lacune atât în partea ce ține de insuficiența de reglementare, cât și deficiențe în procesul de autorizare a traducătorilor și interpreților. Recomandările expuse în Raport au determinat elaborarea propunerilor care dezvoltă și completează semnificativ prevederile Legii 264 din 2008.

Expunerea problemelor abordate în proiect prin prisma cadrului normativ în vigoare.

Activitatea interpreților și traducătorilor din Republica Moldova, la momentul, este reglementată prin Legea 264 din 2008, precum și Regulamentul privind organizarea activității interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 459 din 5 august 2009. În temeiul reglementărilor actuale, profesiile de traducător și interpret autorizat fac parte din profesiile conexe sistemului justiției, rolul cărora este asigurarea accesului la justiție pentru toți cetățenii, oferirea serviciilor calitative instanțelor judecătorești, instituțiilor de stat și organelor de drept.

Legea 264 din 2008 reglementează statutul juridic, organizarea, funcționarea, autorizarea și plata interpreților și traducătorilor, stabilește principiile generale de activitate, drepturile și obligațiile acestora. Din momentul adoptării actelor normative enunțate, acestea nu au suferit careva modificări, deși în procesul implementării au fost depistate mai multe inadvertențe și reglementări ambigue. Având în vedere faptul că actualul cadru normativ nu stabilește clar că statutul juridic al interpreților și traducătorilor, nu există prevederi referitoare la standardele de calitate a actelor perfectate de traducători sau a acțiunilor interpreților, reguli privind evidența activității traducător și interpreților. De asemenea, Regulamentul conține prevederi care reglementează în special activitatea Comisiei de atestare și modul de organizare a examenului de atestare, și conține doar prevederi sumare referitoare la organizarea activității interpreților și traducătorilor care se limitează la reglementarea obligației de instruire continuă a acestora.

Principalele prevederi ale proiectului

1. Stabilirea cerințelor pentru garantarea calității serviciilor prestate de interpreți și traducători.

Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii 264 din 2008 a fost elaborat în vederea acoperirii lacunelor evidențiate, dar și în scopul fortificării capacităților profesionale ale traducătorilor și interpreților autorizați. Astfel, Legea 264 din 2008 reglementează aspectele ce țin de organizarea activității interpreților și traducătorilor, dar nu conține prevederi care să stabilească condiții privind calitatea serviciilor prestate. Cerințele generale privind modul în care interpreții din traducătorii urmează să își exercite activitatea în cadrul procedurilor judiciare sunt stabilite în Codul de procedură penală (art. 85, 86), Codul de procedură civilă (art. 199), Codul contravențional (art. 391), etc. Cu toate acestea, nici Legea 264 din 2008, nici actele normative enunțate nu instituie reguli privind procedura de efectuare a traducerilor, exigențele înaintate pentru traducerile efectuate pentru diferite organe, cerințe privind aspectul actului tradus, conținutul acestuia, criteriile după care urmează să se conducă traducătorul în efectuarea traducerii pentru ca aceasta să corespundă tuturor exigențelor, modul de ducere a evidenței actelor traduse de traducător, modul de prezentare a actelor pentru a fi legalizate de notar etc. În prezent, în lipsa unor reglementări clare, traducătorii și interpreții se conduc fie de cerințele instituite de către birourile de traduceri în cadrul cărora activează, fie de propriile percepții privind calitatea produsului finit.

În acest sens, proiectul prevede completarea Legii 264 din 2008 cu prevederi exprese referitoare la activitățile care urmează să fie exercitate de către interpretul și traducătorul autorizat. De asemenea, în scopul organizării activității, se propune introducerea unui registru de evidență a activității, în forma aprobată de către Comisia de atestare.

În același timp, Legea 264 din 2008 se completează cu prevederi ce țin de specificul certificării traducerilor scrise, care prevăd obligația traducătorilor autorizați de a certifica traducerile întocmite prin aplicarea semnăturii și a ștampilei. Ștampila traducătorului autorizat trebuie să conțină numele acestuia, limba sau limbile pentru care este autorizat, precum și seria și numărul autorizației (autorizațiilor) și data eliberării. Completarea respectivă este una care reglementează situația care în prezent se aplică în practică, fiind instituită din necesitate, fără a avea o reglementare legală.

2. Eliminarea excepțiilor pentru traducătorii și interpreții funcționari publici.

La momentul adoptării Legii 264 din 2008, activitatea traducătorilor și interpreților care erau încadrați în serviciul public era reglementată prin Legea nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Hotărîrea Guvernului nr. 151 din 23 februarie 2001 despre aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice (abrogată prin HG1001 din 26.12.11) indica poziția **01.03.27 Interpret, traducător al instanței judecătorești.**

Ulterior, prin Legea nr. 155 din 21 iulie 2011 a fost aprobat noul Clasificator unic al funcțiilor publice, însă în actul normativ, funcția de interpret și traducător în cadrul instanțelor judecătorești nu mai este reflectată în calitate de funcție publică. În schimb, persoanele care realizează activitatea de traducător și interpret au fost incluse în rîndul personalului care efectuează deservirea tehnică și asigură funcționarea instanțelor judecătorești, a procuraturii și a autorităților administrației publice centrale și locale. Prevederile respective se conțin în Anexa nr. 8 la Legea nr. 355-XVI din 25 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, precum și în Hotărîrea Guvernului nr. 710 din 26 septembrie 2012.

Astfel, în vederea realizării și respectării prevederilor legale, cît și excluderea formării pe viitor a unei practici defectuoase, manifestate prin antrenarea în procesele de judecată a unor traducători sau interpreți neautorizați, considerăm importantă excluderea din Legea 264 din 2008 a alin. (2) din art. 1. În plus, în opinia noastră, antrenarea doar a interpreților și traducătorilor autorizați va duce la creșterea prestigiului profesiei.

3. Reglementarea obligației de confidențialitate.

Dat fiind faptul că aspectul de confidențialitate este unul de o importanță deosebită în raport cu activitatea interpretului sau traducătorului, considerăm că anume acest principiu urmează să fie reflectat în articol separat,

similar prevederilor legale existente pentru alte profesii conexe sistemului justiției. De asemenea, dat fiind faptul că în virtutea activității sale, traducătorii și interpreții pot lua cunoștință de fapte care pot constitui elementele unei infracțiuni, se propune instituirea obligației de a raporta asemenea informații autorităților competente.

4. Reglementarea răspunderii disciplinare a traducătorilor și interpreților.

Legea 264 din 2008 conține exclusiv prevederi referitoare la răspunderea penală și civilă a traducătorilor și interpreților. Cu toate acestea, în activitatea sa, aceștia pot comite unele abateri care, deși nu se încadrează în categoria delictelor sau infracțiunilor, constituie încălcări de disciplină sau ale normelor etice de conduită. În acest sens apare necesitatea completării textului legii cu prevederi care să reglementeze răspunderea disciplinară și sancțiunile disciplinare aplicabile interpreților și traducătorilor. Totodată, în vederea instituirii entității care să fie responsabilă pentru examinarea abaterilor disciplinare ale traducătorilor și interpreților, ținând cont de necesitățile de optimizare a structurilor deja existente, considerăm oportun delegarea acestor atribuții Comisiei pentru atestarea traducătorilor și interpreților, operând concomitent schimbarea de denumire din „Comisia de atestare a interpreților și traducătorilor” în „Comisia de atestare și disciplină a traducătorilor și interpreților”.

5. Modificarea condițiilor pentru accederea în profesia de traducător și/sau interpret.

Din momentul adoptării Legii 264 din 2008 pînă în prezent au fost organizate 8 sesiuni de atestare. Practica aplicării legii pe parcursul acestor sesiuni a impus necesitatea revizuirii condițiilor pentru obținerea autorizației. Astfel, s-a conturat necesitatea modificării, în primul rînd, a cerințelor față de actele care demonstrează specializarea în limba din limbile străine pentru care se solicită autorizarea. În practică au fost atestate cazuri în care persoanele se adresează cu cerere privind admiterea la examen în baza actelor care confirmă studiile efectuate în domeniul dreptului în altă țară. Percepția logică a situației în care o persoană probează cunoștințe din domeniul juridic și suplimentar a limbii străine în care a efectuat studiile ar permite cel puțin admiterea persoanei pentru susținerea examenului de atestare. În aceste condiții se impune completarea dispozițiilor legale cu prevederi care ar permite persoanelor care au obținut studii juridice în altă limbă să aplice pentru susținerea examenului de atestare.

De asemenea, ținând cont de faptul că multe persoane dețin diplome de licență pentru anumite limbi, însă ulterior absolvestreapta de masterat pentru alte limbi, în situația în care Republica Moldova este parte a procesului de la Bologna și masteratul a devenit o condiție obligatorie pentru obținerea studiilor universitare complete, se consideră necesară completarea textului legii cu prevederi care reflectă inclusiv și aceste studii.

În plus, potrivit alin. (2) al articolului 5 al Legii 264 din 2008 prevederea lit.a) alin.(1) articolul 5 nu este obligatorie în cazul interpreților și traducătorilor din sau în una din limbile orientale ori rar folosite (japoneză, chineză, turcă, arabă etc.), precum și interpreților semnelor celor surzi, muți ori surdomuți. Cu referire la această situație suntem de părere că în cazul dat dispozițiile invocate sunt ambigue și lasă loc de interpretare, întrucît în Republica Moldova nu există o categorisire oficială a limbilor. În acest sens, proiectul prevede stabilirea prin acte normative subordonate legii a categoriilor de limbi specificate în textul legii și a listei de limbi care fac parte din categoriile menționate.

6. Optimizarea condițiilor privind atestarea interpreților și traducătorilor.

Pînă în prezent, Comisia de atestare a organizat 8 sesiuni de atestare la care au participat circa 500 de candidați. Dacă la primele sesiuni organizate a fost înregistrat un număr mare de cereri de participare, pe parcursul anilor 2011 -2012, se atestă o diminuare a fluxului de participanți, fiind în continuă scădere. În aceste condiții este necesară revizuirea prevederilor Legii 264 din 2008 în vederea stabilirii cerinței privind organizarea unei singure sesiuni pe an, astfel toate cheltuielile pentru organizare vor fi optimizate și justificate. Totodată, proiectul lasă posibilitatea organizării concursului și mai des, dacă fluxul de cereri de participare este mare. Astfel, candidații vor aborda cu un grad de conștientizare mai mare participarea sa la examenul de

atestare, dar și nivelul cunoștințelor pe care urmează să le demonstreze.

7. Reglementarea publicării extrasului din Registrul de stat al interpreților și traducătorilor.

Prevederile în vigoare ale art. 17 din Legea 264 din 2008 impun Ministerului Justiției obligația ținerii Registrului de stat al interpreților și traducătorilor, precum și publicării extrasului din Registrul în cauză în Monitorul Oficial al Republicii Moldova cel puțin de două ori pe an, cât și pe pagina web a ministerului. Cu referire la acest subiect, menționăm că la etapa actuală Registrul cuprinde circa 572 de traducători și 96 de interpreți autorizați, numărul lor fiind în permanentă creștere. În vederea respectării prevederilor legale, Ministerul Justiției efectuează publicarea extrasului din Registrul și respectiv achită către SA „Moldpresa” pentru publicare circa 6000 mii lei pe an. Cu toate acestea, extrasul din Registrul, cu toate modificările actualizate, este accesibil pe site-ul Ministerului Justiției, directoriul „Persoane autorizate”, rubrica „Interpreți și traducători”. Astfel, considerăm oportun de a modifica prevederile Legii 264 din 2008 și de a publica extrasul din registrul în cauză doar pe pagina web a ministerului.

Impactul financiar

Implementarea proiectului va necesita costuri suplimentare din bugetul de stat care vor putea fi calculate o dată cu aprobarea de către Guvern a modului de calculare și mărimea plăților pentru serviciile prestate de interpreți și traducători autorizați.

Descrierea constatărilor expertizei anticorupție

Constatările expertizei anticorupție vor fi incluse după efectuarea acesteia.

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Întru implementarea corespunzătoare a proiectului de Lege se vor opera modificări și completări în Regulamentul privind organizarea activității interpreților și traducătorilor antrenați de Consiliul Superior al Magistraturii, de Ministerul Justiției, de organele procuraturii, organele de urmărire penală, instanțele judecătorești, de notari, avocați și de executorii judecătorești, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 459 din 5 august 2009.

Guvernul va elabora modul de calculare și mărimea plăților pentru serviciile prestate de interpreți și traducători autorizați și va aproba modelul contractului de prestare a serviciilor de către interpreții și traducătorii autorizați antrenați de instanțele de judecată, procuraturi, autoritățile administrației publice centrale și locale.

Coordonarea și consultarea proiectului

Proiectul a fost transmis spre avizare prin scrisoarea nr. 03/ 6145 din 8 iulie 2013 tuturor instanțelor de judecată, Procuraturii Generale, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal, Consiliului Superior al Magistraturii, Centrului Național Anticorupție. Obiecțiile parvenite sunt incorporate în tabelul de divergențe.

Proiectul a fost consultat cu societatea civilă fiind transmis asociațiilor obștești din domeniul aferent. Proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, directoriul *transparența decizională*, rubrica *proiecte remise spre coordonare*. La fel, la data de 28 mai 2014 au fost organizate dezbateri publice cu tematica „Statutul interpretului și traducătorului”.

Viceministru

Nicolae Eșanu